

[Hartvig Frisch.]

folkingen uænsede? Saadan maa jeg i alt Fald se paa Sagen, selv om jeg nok ved, at jeg i øvrigt derigennem udsætter mig for Ubehageligheder.

Der er to Problemer, som jeg i Dag vil nøjes med at pege paa, og som jeg mener kræver en snarlig Løsning, hvis vi skal naa til den Standard af Retsstat, vi tidligere var stolte af, og som den højtærede Statsminister ved sin Tale for Journalisterne forleden erklærede det var Regeringens Maal at naa tilbage til. Det ene Problem vedrører Centralkartoteket og det andet de under Besættelsen stedfundne Drab, som af de Paarørende paastaas at have ramt uskyldige. Jeg har allerede i forrige Samling over for den daværende Justitsminister rejst Spørgsmaal om, at det burde være enhver dansk Statsborger tilladt at gøre sig bekendt med, hvad der ligger af Angivelser paa ham. Jeg begrundede det dengang med, at man ellers kan risikere, at en Sag rejses frem i Tiden, hvor Muligheden for at føre Vidner og skaffe Oplysninger frem vil være stærkt forringet. Det blev efter denne Forespørgsel fra mig lovet, at Sagen vilde blive overvejet, og maaske bliver den det stadig. I Mellemtiden har jeg selv arbejdet videre med Sagen, og jeg er fra sagkyndig Side blevet gjort opmærksom paa, at den af mig foreslaaede Form er uanvendelig, idet hele Administrationen vilde bryde sammen, naar det blev tilladt enhver at henvende sig til Kartoteket, og det maa jeg erkende som en Mulighed. Derfor vil jeg i Stedet foreslaa, at man gaar en Mellemvej, nemlig at man opretter en uafhængig Instans, som i det enkelte Tilfælde, der melder sig, kan afgøre, om vedkommende har Ret til at faa sit Kort at se eller ikke. Det kan nemlig ikke nægtes, at der i Kartotekets Angivelser findes mange Urigtigheder, der kan være afgørende for Menneskers Skæbne, og hermed retter jeg ikke nogen Anklage, da jeg vel forstaar de Vanskeligheder, som Kartotekets Ledelse havde at arbejde med under den tyske Besættelse, men jeg konstaterer dette som et Faktum.

Til Eksempel skal jeg anføre en Sag vedrørende Enkefru Grethe Gram. Denne Dame havde forud for Befrielsen i mange Aar udrettet et fortjenstfuldt Arbejde som Vaskekonulent for de danske Sæbefabrikker. Hun blev ramt af den Ulykke, at hendes Søn i 1941 meldte sig til Frikorpset. Drengen var i 1940 blevet opflammet ved at se Billeder i Bladene af det ærede Medlem Pastor Kristen Ambys og Pastor Gunner

Engbergs Sønner, der meldte sig til den finske Vinterkrig. Drengen var dengang kun 17 Aar og kunde ikke antages, men han meldte sig altsaa uførtødet Aaret efter, da den nye Hvervekampagne gik hen over Danmark. Han kom til Østfronten og sendte Penge hjem, som Moderen satte i Sparekassen for ham, og det blev Udgangspunktet for, at Fru Grethe Gram naturligvis blev mistænkelig i Kvarteret. Saadan havnede hendes Navn i Kartoteket. Paa den Angivelse blev den 63-aarige Dame, der var meget svag af Helbred efter en Bughulelidelse, den 5. Maj arresteret af 6 Frihedskæmpere og under de sædvanlige grove Former ført til Nytorvs Arrest, idet hun undervejs blev fotograferet til „Billed-Bladet“, og hendes Billede aftryktes med følgende Underskrift — jeg citerer med den højtærede Formands Tilladelse —:

„Et uhyggeligt Antal Kvinder var blandt de anholdte. Denne Dame er anklaget for Stikkervirksomhed. Hendes Søn var i Frikorps Danmark.“

Jeg skal tilføje, at „Billed-Bladet“ har givet Fruen en Erstatning. Heldigvis blev Opholdet i Arresten for Fru Grethe Gram af ganske kort Varighed, da hun straks af Dommeren blev løsladt. Men for slet ikke at tale om det Indtryk, som Behandlingen maatte gøre paa hende, er hendes Erhverv fuldkommen ødelagt for hende, da der ikke er nogen Virksomhed, der vil have med hende at gøre. Det interessante i denne Forbindelse er nu, at Fru Grethe Gram ved Forespørgsel i Kartoteket har faaet meddelt, at Kartotekskortenes Angivelser er hemmelige for de angivne. Det er ikke uforstaaeligt, at dette for den angivne er en yderligere haard Belastning. I sin første Henvendelse til mig skrev Fru Grethe Gram — jeg citerer —:

„Min Beundring for de Mænd, der med stort Mod og Offervilje har tjent Danmarks Sag, er usvækket. De fortjener Tak og Hæder, men de fortjener ogsaa, at dem, der af privat Hævngrerrighed har gjort onde Gerninger eller misforstaaet deres Krav, udskilles, saadan at Danmarks Agtelse og Begejstring kan samles om dem, der virkelig har fortjent det.“ Da jeg nu i denne Forbindelse som Interpellant henvendte mig til Centralkartotekets Ledelse, fik jeg et Svar, som jeg naturligvis takker for, men som jeg samtidig vil meddele Hovedindholdet af, fordi det virkelig har principiel Interesse. Kartoteket skriver til mig:

„Angaaende Fru Gram ligger Forholdet saaledes, at der efter mit Skøn vil